

Ženski seks bez trauma

U ROMANU "KOROV JE SAMO BILJKA NA KRIVOM MJESTU" MLADE ZAGREPČANKE STELE JELINČIĆ PRVI PUT SE OSJEĆA DA NEKA NAŠA AUTORICA O SEKSU SMIJE NAPISATI SVE ŠTO BI NAPISAO I MUŠKARAC

PIŠE: ROBERT PERIŠIĆ

Još u doba FAK-a strancima je bila čudna ta naša napredna formacija u kojoj su apsolutno prevladavali muškarci, selektori su se izvlačili na manjak autorica na novoj urbanoj sceni, no kad je zatim Kruno Lokotar na neki nastup "prošvercao" Vedranu Rudan, časni i napredni muževi su se odmah naježili od njezina prisustva, ne zato što ona piše trivijalu, kako su tvrdili, nego zato što je Vedrana Rudan u živom nastupu jača od muževa prečasnih i naprednih, pa je zato istureni napadač Borivoj Radaković čak Vedranu Rudan, toliko mu se učinila strašna, bio usporedio s Milom Budakom, njezino pisanje proglasio zločinačkim, i to je bio zapravo kraj FAK-a. Svjedokinja iz doba novog vala osamdesetih kažu da je i tada, u doba kreativnih vrhunaca urbane glazbe, diskurs scene bio muški, djevojke su tretirane tek kao ukrasni dodatak, no pojavilo se nakon toga, u literaturi, ipak nekoliko autorica, poput Slavenke Drakulić i Dubravke Ugrešić, koje su osvijestile žensku poziciju svojih likova, pa su naravno nailazile na otpore, da bi se pravi udar na njih dogodio u aferi "vještice iz Rijja", početkom devedesetih, kad su feministice označene kao strano tijelo i meta. U bizarnom kontekstu devedesetih, kad je ministrica prosvjete ponosno izjavljivala da uvijek ustaje kad muškarac ulazi u prostoriju, cijela je priča retardirala i pisale su se "ženske" knjige koje su zapravo odisale patrijarhalnošću. Dolaskom nultih, urbana prozna scena bila je logično mjesto za emancipaciju ženskih naracija, no i tu je, kako sam spomenuo, bilo problema... Dobro, Vedrana Rudan je ipak istresala svoj rudimentarni feminizam, vratile su se na scenu autorice iz egzila, *chick-lit* s temama muškarci-dijeta-šoping primio se u nekoj dosta aseksualnoj inačici, a na rubu književnosti pojavio se i odozno "tranzicijski" žanr proze o socijalnom uspinjanju što je ispisuju bogato udane spisateljice - one opisuju milje u kojem se danas odvija prastara razmjena ljepote za novac, koja ima i svoja grublja imena... Zanimljivo, u cijelom tom korpusu raznolikih tekstova rijetko će se naći neki eksplicitni a "pozitivni" opis seksa - u apsolutnoj su većini opisi silovanja, raznih vrsta seksualnog nasilja, devijacija i trauma. Dok je opis željenog seksa u muških pisaca relativno učestala stvar, obična i neskandalozna, dotle ženskih opisa želje-

STELA JELINČIĆ

Svojim romanom pisanim u prvom licu autorica literarno postavlja nove granice ženske slobode u Hrvatskoj

nog seksa jedva da ima, jer to znači "priznanje ženskog užitka", što je valjda još riskantno - čak i kod notorne Nives Celzijus opis željenog seksa svodi se na "maznuli smo se", dok se tek u sceni silovanja eksplicitnije navode radnje i "imenuju" organi. Tu se vidi da čak ni umjetnice koje svoj image stvaraju fotkama bez grudnjaka pred laptopom, uz bazen, nemaju petlje napisati nekoliko rečenica opisa ženskog užitka - može nas to iznenaditi, no to znači da je stvar još uvijek prilično zabranjena.

U tom kontekstu knjiga mlade Zagrepčanke Stele Jelinčić (1977.) postavlja nove standarde opisujući slobodno, bez treme, scene željenog seksa kao da je iza nje duga tradicija tekstualnih nesputanosti. Čitajući roman "Korov je samo biljka na krivom mjestu", čiji je

glavni junak jedna Sofija, a pisan je u prvom licu - prvi put sam osjetio da neka naša autorica smije napisati sve što bi napisao i muškarac. Scene seksa, vrlo raznovrsnog, svode se na nekoliko epizoda - i ne radi se u romanu o tome, ali sama Sofijina oslobođenost govori da je posrijedi nova junakinja na urbanoj sceni koju će mediji, vrlo vjerojatno, ubaciti u neki stari obrazac.

Knjiga je pisana vrlo dobrim stilom, svježim i brzim, s ponekim općim mjestom ili vulgarnošću viška. Kompozicijski, roman nije naročito pomno organiziran, no njegova razbacanost i nakrivljenost - bez naročito razrađenog zapleta - ne smeta, nego nekako i paše uz mladalački ton. Ovdje se zapravo tek postavljaju (ženski) likovi iz generacije Stele Jelinčić - to su djevojke iz prosječnog kvarta (Trešnjevka) koje su se formirale turbulentnih devedesetih, pa su neke zaglavile na ulici, druge u tradicionalnim, lošim kombinacijama, dok je Sofija završila faks i uspjela izmaknuti "stereotipnoj" sudbini. Njezina pozicija je otvorena, ne definirana, bez role-modela u vlastitoj okolini, a kraj romana - prekid veze koja je ušla u rutinu - zapravo je pristajanje na tu otvorenost perspektive...

Zaključno: uspio debi autorice koja literarno postavlja nove granice ženske slobode u nas, što može i skandalizirati konzervativce, ali - ne miješajmo lončice - to nema veze sa skandalima iz estradnog polusvijeta, ni s golim istinom, ni golim vijestima...

SLOBODNIJI STIL
Namijenjeno mladima

Stela Jelinčić:
Korov je samo biljka na krivom mjestu;
160 str; Konzor

"Korov je samo biljka na krivom mjestu" prvi je roman Zagrepčanke Stele Jelinčić (1977.) o ženskim likovima iz njene generacije, pisan slobodnije nego što smo od naših autorica navikli. Knjiga za mladu urbanu publiku.